

Quality of Life in Regio Venlo

Verslag kick-off bijeenkomst en plan van aanpak

Ingrid Coninx, Niek Hazendonk,
Remco Kranendonk, Margreeth Laurentzen,

In opdracht van:

Inhoudsopgave

1.	Waarom werken aan Quality of Life in Regio Venlo?.....	3
2.	Procesaanpak	3
3.	Wat betekent Quality of Life?	4
4.	De kick-off bijeenkomst.....	6
4.1	Wie, waar, wanneer.....	6
4.2	Verslag van de thema discussies.....	6
5.	Analyse en reflectie	14
5.1	Kernwaarden.....	14
5.2	De rode draad	15
5.3	Bevindingen en aanbevelingen - inhoud.....	16
5.4	Bevindingen en aanbevelingen - proces.....	17
5.5	Bevindingen en aanbevelingen - Mens.....	18
6.	Stappenplan	19
	Bijlagen	24

1. Waaron werken aan Quality of Life in Regio Venlo?

Noord Limburg is volop in beweging. Zo heeft de regio een bijzondere positie opgebouwd op het gebied van agro & food. Onder de noemer Greenport Venlo wordt deze positie verder ontwikkeld en uitgedragen, waarbij er vooral veel aandacht is voor samenwerking en innovatie. De ambitie is dat het om meer gaat dan enkel economische ontwikkeling. Naast de pijlers 'basics' (infrastructuur), 'waarde creëren' (economie), en 'leren leren' (kennis) speelt 'Quality of Life' (leefomgeving) een belangrijke rol. Deze benadering is niet beperkt tot het domein van Greenport Venlo. Als het gaat om de kwaliteit van leven in Noord Limburg wordt aangesloten op de werkwijze en de regionale netwerken die zijn ontstaan in Greenport Venlo. Dat houdt in dat overheden, ondernemers, onderzoek en onderwijs gezamenlijk werken aan de invulling van Quality of Life in Noord Limburg. Partijen zijn zich er in toenemende mate van bewust dat het van belang is om hierbij ook de omgeving te betrekken.

Aan Regio Venlo (www.regiovenlo.nl) is gevraagd om de doorontwikkeling van de pijler Quality of Life op zich te nemen. Het doel dat Regio Venlo daarbij voor ogen heeft, is:

- een nadere definiëring van het begrip Quality of Life, met de kernwaarden van deze regio als vertrekpunt
- ontwikkelen van een netwerk en het creëren van een breed draagvlak voor deze kernwaarden en onderdelen die versterkt zouden moeten worden vanuit de vijf O's
- inzicht in welke onderdelen/programmatische lijnen de overheid haar verantwoordelijkheid moet en kan nemen om te komen tot deze versterking
- afspraken over onderdelen waar andere partijen aan zet zijn
- verbindingen leggen met de overige pijlers

2. Procesaanpak

Voor het betekenis geven aan Quality of Life in Regio Venlo wordt gebruik gemaakt van co-creatie, vanuit het feit dat binnen verschillende domeinen, sectoren en disciplines op een geheel verschillende wijze wordt aangekeken tegen het onderwerp. Daarmee wordt aangesloten op de werkwijze, zoals ontwikkeld binnen Greenport Venlo: werken in een netwerkorganisatie vanuit de 5O's (ondernemers, onderzoek, onderwijs, overheid en omgeving).

Er kunnen verschillende blikvelden worden onderscheiden over de wijze waarop aangekeken wordt tegen de werkelijkheid. Allereerst is daar het wetenschappelijke blikveld, waarbij het gaat om objectieve kennis. Wetenschappers hebben het over de wetenschappelijke waarheid en ontwikkelen bewijzen over de wijze waarop de samenleving en omgeving functioneert. Daarnaast kan het intersubjectieve blikveld worden onderscheiden. Hierbinnen bepalen groepen mensen en organisaties gezamenlijk ideeën over de wijze waarop de samenleving zou moeten functioneren en hoe de omgeving zou moeten worden ingericht. Het gaat hierbij om beleidsnetwerken en beslissers, die een oordeel vormen. Dit kan worden uitgelegd als juistheid. Daarnaast moet rekening worden gehouden met de individuele beleving en mening die mensen hebben, welke kan worden omschreven als waarachtigheid. Hiervoor is het nodig de mening van de burger te kennen en de burger in staat te stellen mee te denken over onderwerpen.

In de uitwerking van Quality of Life wordt gestreefd om de verschillende blikvelden, kennis, ideeën en meningen te verenigen. Daartoe heeft in de voorbereiding van de kick-off bijeenkomst een

inventarisatie plaatsgevonden van betekenissen die verschillende wetenschappers geven aan Quality of Life, zoals vanuit de ecologie, landschapsarchitectuur en planologie, maar ook een inventarisatie van bestaand beleid en definities, meningen en verwachtingen van diverse betrokkenen, bij stakeholders vanuit de 5 O's uit Regio Venlo.

De verschillende kennis, beelden en meningen zijn bijeengebracht op de kick-off bijeenkomst. Door gebruik te maken van creatieve technieken ontstaan gezamenlijke ideeën van de deelnemers. Door het organiseren van een intensief werkproces wordt de betrokkenheid van deelnemers bij het thema, maar ook bij elkaar gestimuleerd, waardoor er een community ontstaat.

Deze rapportage verwoordt en verbeeldt het gezamenlijke werkproces en de gezamenlijke invulling aan Quality of Life in Regio Venlo. Nu is het van belang om deze bevindingen te delen met anderen, organisaties, projecten en mensen en zo de aanpak en uitwerking verder te brengen. In de vervolgfase zal de haalbaarheid van ideeën moeten worden getoetst en wordt nieuwe energie gezocht voor het verder brengen ervan. Het delen van de ervaringen door de terugkoppeling in de regio tussen (enkele) deelnemers zal periodiek moeten plaatsvinden, opdat een krachtige regionale community Quality of Life ontstaat, met een sterke betrokkenheid en gevoel van verantwoordelijkheid van de deelnemers, en waarbij een gezamenlijke richting wordt bepaald, die de betrokkenen energie en ruimte bieden om de juiste beslissingen te nemen en activiteiten in gang te zetten.

3. Wat betekent Quality of Life?

In de eerste maanden van het project zijn intakegesprekken georganiseerd met een tiental mensen verspreid over de 5 O's. Dit is gedaan om voeling te krijgen met de manier waarop Quality of Life door de mensen uit de regio zelf wordt ingevuld.

Uit de intakegesprekken blijkt dat wanneer men het heeft over Quality of Life het steeds gaat over het invullen van bepaalde behoeften. Drie niveaus van behoeften werden onderscheiden.

Ten eerste behoeften die op het niveau van het individu (ik) zouden moeten worden ingevuld, zoals fijn werk hebben, een kwaliteitsvolle opleiding, gezond zijn, voldoende inkomen hebben, een woning hebben, voldoende en kwaliteitsvolle voorzieningen in de buurt, kunnen genieten van verschillende vrije tijdsmogelijkheden en vrijheid hebben om zichzelf te ontplooiën.

Ten tweede werden er behoeften gesignaleerd die ingevuld kunnen worden door de relatie met de anderen (het wij niveau). Daarbij gaat het over een gezellige en hechte gemeenschap en over politieke en maatschappelijke inspraak.

Het derde niveau van behoeften bevindt zich in de relatie tussen individuen en de omgeving (het ons niveau). Er werden behoeften genoemd zoals een veilige omgeving, een aangename omgeving, een bloeiend ondernemersklimaat en een regio met identiteit en een imago.

Deze behoeften zijn vervolgens gegroepeerd in 5 thema's die de spil hebben gevormd om de discussies in de kick-off bijeenkomst te voeren. (zie in de bijlage voor een meer gedetailleerde uiteenzetting van de verschillende behoeften).

Niveau ik	Niveau wij	Niveau ons	Thema's kick-off bijeenkomst
Fijn werk hebben Kwaliteitsvolle opleiding Voldoende inkomen om in levensonderhoud te voorzien		Bloeiend ondernemersklimaat	Werk, inkomen en opleiding
Gezond zijn		Veilige omgeving Aangename omgeving	Omgeving
Woning hebben/huisvesting Voorzieningen			Wonen en voorzieningen
Vrije tijd Vrijheid			Vrije tijd en vrijheid
	Gezellige en hechte gemeenschap Politieke/ maatschappelijke inspraak	Identiteit/imago	Samenleving en identiteit

Uit de intakegesprekken zijn enkele conclusies getrokken die relevant zijn voor het verdere traject:

1. Er is een verschil merkbaar in belang dat men hecht aan bepaalde behoeften. Zaken die voor sommigen zeer belangrijk zijn, worden door anderen niet genoemd. Opvallend is dat enkelen een zeer grote nadruk leggen op werk als primaire behoefte, terwijl anderen dan vooral denken aan ruimtelijke kwaliteit.
2. Er kan worden vastgesteld dat er al een heel aantal projecten in de regio lopen die inspelen op de Quality of Life behoeften.
3. Een aantal aspecten m.b.t. Quality of Life in Regio Venlo worden meermaals aangehaald:
 - de regio heeft veel natuur – landschapskwaliteiten, maar niet/te weinig bekend
 - de regio heeft geen positieve identiteit
 - divers werkaanbod is noodzakelijk: laag en hoger opgeleiden
 - er ontbreekt regionale samenwerking – en samenwerking tussen verschillende beleidsdomeinen
 - de mens moet betrokken worden in dergelijke projecten
 - rond cultuur/kunst wordt wel al redelijk wat gedaan in Venlo en Venray
 - zoek naar multifunctionaliteit: probeer met projecten meerdere behoeften te verbinden/in te vullen
4. Quality of Life is geen statisch begrip. De definitie die men geeft aan levenskwaliteit kan veranderen in de tijd.

Tijdens de intakegesprekken zijn een aantal bestaande initiatieven genoemd die in Regio Venlo al bijdragen tot het versterken van de Quality of Life. Daarnaast is er ook verwezen naar initiatieven elders die een voorbeeld zouden kunnen zijn voor Regio Venlo. Beiden staan in tabel 2 in de bijlage opgesomd en kunnen een inspiratie bieden voor het vervoltraject. De lijst omvat alleen de projecten en initiatieven die tijdens de gesprekken vermeld zijn.

4. De kick-off bijeenkomst

4.1 Wie, waar, wanneer

De kick-off bijeenkomst vond op 9 en 10 december 2009 plaats in Conferentiecentrum De Willibrordhaeghe in Deurne. Uit de 5 O's hebben zich 26 mensen aangemeld om deel te nemen aan de kick-off bijeenkomst. (zie bijlage 3 voor een lijst van de deelnemers). De opkomst was groter dan aanvankelijk was verwacht.

4.2 Verslag van de themadiscussies

In dit hoofdstuk wordt verslag gedaan van de werkzaamheden en de resultaten van de vijf themagroepen. De groepen hebben allen een ontwerpvrage meegekregen, aan de hand waarvan de discussie werd gevoerd. De discussie is gestructureerd door enkele procestechnieken toe te passen. De groepen zijn gevraagd om een slogan te bedenken en een logo te ontwerpen, die de kernwaarden van de regio met betrekking tot het thema treffend weergeven. Vervolgens is gevraagd welke ideeën, projecten, richtingen te bedenken zijn om het thema te versterken. Hieronder per thema een verslag:

- samenleving en identiteit
- vrije tijd
- werk, inkomen en opleiding
- wonen en voorzieningen
- omgeving

4.2.1 Thema samenleving en identiteit

De deelnemers aan deze groep zijn met de volgende ontwerpvrage aan de slag gegaan:

“Hoe kunnen we sociale waarden inzetten om het gevoel van kwaliteit van leven in de regio te versterken?”

Binnen de groep is in eerste instantie gediscussieerd over de bestaande waarden en kenmerken van de regio. De volgende karakterisering en kwaliteiten zijn van toepassing op het thema samenleving en identiteit:

- groot genoeg om interessant te zijn, klein genoeg om je thuis te voelen
- ruimte om jezelf te zijn en hub voor ontwikkeling
- evenwicht landelijk leven, rijk sociaal leven en internationale dynamiek
- onderlinge betrokkenheid en ondernemerschap
- de regio kan worden gezien als een Central Park tussen de Randstad en het Ruhrgebied, dat zowel kan functioneren als een rustpunt, maar ook als een draaischijf tussen deze metropolen.
- wonen en leven in de regio is betaalbaar, de regio is goed bereikbaar en wordt gekenmerkt door groen en beschikbare ruimte om te leven
- de regio heeft het ‘best of both worlds’: zowel de stad Venlo als de bereikbaarheid van zowel het Ruhrgebied als de Randstad binnen 100km, als het landelijke karakter met al haar functionaliteiten en kwaliteiten.

De kwaliteiten van de regio wordt in de volgende slogan gekenmerkt: **thuiskomen in onbegrensde mogelijkheden.**

De deelnemers aan de kick-off zijn van mening dat de bestaande waarden en kwaliteiten kunnen worden versterkt. De ontwikkelingsrichting voor het thema samenleving en identiteit is gericht op

het uitdragen van de waarden van de regio en het versterken van de trots van de bewoners. Hiervoor zijn drie nieuwe oplossingsrichtingen ontwikkeld:

Events en verhalen

Gebruik maken van evenementen die plaatsvinden in de regio, aansluiten bij bestaande trajecten, anticiperen op nieuwe ontwikkelingen en komen tot nieuwe initiatieven. Gedacht kan worden aan de Floriade, een biënnale en 'kunst komt uit de kast'. Daarnaast moet worden geïnvesteerd in het creëren van een nieuwe alliantie tussen de Regio Venlo, cultuuraanbieders, verenigingen en het bedrijfsleven, met de verwachting dat in een dergelijk samenwerkingsverband gekomen kan worden tot nieuwe initiatieven waarbinnen de waarden en kwaliteiten van de regio kunnen worden gedeeld en gecommuniceerd.

Helden en rolmodellen (iconen):

Gebruik maken van helden en rolmodellen, om de kernwaarden van de regio te communiceren naar de bewoners en de buitenwereld. Gebruik daarbij sportwedstrijden, maar bijvoorbeeld ook ontwerpprijsvragen, en scout naar regionale helden. Ga ook op zoek naar mensen van buiten die zich positief uitlaten over de regio. Mensen van buiten zorgen ervoor dat mensen van binnen trotser worden.

Aantrekken van de nieuwe generatie

Verder is van belang om de nieuwe generatie te mobiliseren om betekenis te geven aan de kwaliteit van leven binnen de regio en om de kernwaarden manifest te maken. Van belang is het om activiteiten te organiseren voor de doelgroep 20-35 jaar. Daarvoor worden de volgende voorbeelden genoemd: ontmoetingen organiseren in drie rondes (5x5x5), waarmee in een korte tijd velen kunnen worden bereikt. Doe dit in de stadsrand van de gemeente Venlo, waarmee de ontmoeting stad-land kan plaatsvinden. Benut culturele activiteiten als freefunk om de groep te bereiken en te mobiliseren. Daarnaast zou ruimte moeten worden geboden voor eigen initiatief; de wijkontwikkeling in Q4 is hiervan een interessant voorbeeld. Als communicatiekanalen moet aansluiting worden gezocht bij de mogelijkheden die nieuwe media bieden: verhalen en ervaringen op YouTube laten zien. Ook moet worden bekeken op welke wijze andere regio's omgaan met jongeren en ze weten te betrekken. In zijn algemeenheid kan worden gesteld dat "intergenerationeel denken" zou moeten worden ingevoerd. Zorg bij alle onderwerpen en thema's dat een brede vertegenwoordiging van de bevolking wordt betrokken om ervoor te zorgen dat keuzen ingebed raken in de samenleving.

4.2.2 Thema vrije tijd en vrijheid

De deelnemers aan deze groep zijn met de volgende ontwerpvrage aan de slag gegaan:

"Wat zijn de belangrijkste waarden en elementen met betrekking tot invulling van vrije tijd in Noord-Limburg?"

Een eerste inventarisatie van kenmerken en kwaliteiten heeft het volgende opgeleverd:

- er is sprake van een sterk verenigingsleven
- kleinschalige lokale voorzieningen
- open gebied en natuurwaarden
- de kwaliteiten van de regio zijn onbekend

In het gesprek kwam aan de orde dat authenticiteit voorop moet staan en dat de gastvrijheid moet worden uitgedragen. Er is in eerste instantie geen behoefte aan de ontwikkeling van nieuwe voorzieningen en nieuwe visies op branding. De kwaliteiten van de regio wordt in de volgende slogan gekarakteriseerd: **Voel je thuis!**

De groep geeft aan dat bij de uitwerking van het thema binnen Quality of Life uitgegaan moeten worden van het bestaande en dat bottom-up, met de bewoners van het gebied, aan de slag moet worden gegaan. Ontwikkeling moet worden gezocht in het versterken van kwaliteiten, verbeteren van de huidige situatie, verbinden van mensen en functies, bezinnen op en herijken van bestaand beleid en gang van zaken binnen de regio op het gebied van vrije tijd.

De doelstelling vanuit het thema vrije tijd is dat mensen zich thuis voelen binnen de regio. Er worden drie doelgroepen onderscheiden:

- Toeristen, waarbinnen een onderscheid kan worden gemaakt in dag- en verblijfsbezoekers
- Bewoners, waarbinnen een onderscheid kan worden gemaakt in blijvers en vertrekkers (doel zal moeten zijn om hoog opgeleiden te doen terugkeren)
- Nieuwe inwoners (vestigers), waarbinnen een onderscheid kan worden gemaakt in permanente vestigers en in tijdelijke, zoals de buitenlandse werknemers.

De groep komt tot het volgende adviesstappen om te komen tot een strategie, en heeft daar zelf voor een deel al invulling aan gegeven:

1. Bepaal ‘wat is de regio?’. De deelnemers zijn van mening dat deze het best wordt gekarakteriseerd door: Noord-Limburg is een triple A versregio (‘de beste in vers’).
2. Vervolgens moet worden bepaald wat dit betekent voor vrije tijd, specifiek aanbod (bijv. Gelredome Arnhem)
3. Dit moet worden doorgevoerd in evenementen, manifestaties, cultureel aanbod (V-day), promotie en branding
4. Maak gebruik van de kernkwaliteiten van de regio voor het uitwerken van het thema vrije tijd:
 - authentiek: religieus erfgoed, muziek, tradities, keramiek
 - natuurlijk: natuurhistorie, natuurparken, groene ruggengraat
 - culinair: streekproducten, asperge oorsprong, 3* restaurants
 - avontuurlijk: fun forest, buitenspeeltuin, routes in natuurgebieden, Toverland
 - shopping: bloemen, planten, groente als uitgangspunt. Aanbod is eerlijk, eenvoudig maar vernieuwend.
5. Vervolgens opstellen van matrix: doelgroepen vs kernkwaliteitenhema’s. hierdoor ontstaan nieuwe product-markt-combinaties. Op bijgaande afbeelding is dit gedaan voor het aantrekken van nieuwe bewoners (zie tabel)

	authentiek	natuurlijk	culinair	avontuurlijk	Shopping
Hoog opgeleid	Uitbouwen kenmerken in vernieuwende elementen, bijvoorbeeld arena concept. Moderne kunst bloemkunstenars	Aanbod is ok	Lekker eten Hip eten (scelta, Jamie Oliver, sushi bar, slow food) Verbinden met producenten	Uitbouw Toverland Natuur-recreatie-kids Voedsel beleven	Triple A voedsel regio
Laag opgeleid	buitenlandse wijk Muziek, dans en evenementen	Aanbod is ok	buitenlandse wijk, focus op food		buitenlandse wijk, focus op non-food, bazar

6. Verbinden en integreren: van belang is om verschillende onderdelen van de strategie met elkaar te verbinden, te verbinden met de bestaande structuren en het maken van een integratieslag. De volgende activiteiten en richtingen zijn daarvoor genoemd:
 - parels: in de uitwerking van de strategie moeten parels worden benoemd. Door het verbinden van de parels, het maken van een parelsnoer, kan worden gekomen tot een concept dat de kernkwaliteiten van de regio voor vrije tijd zichtbaar maakt.
 - groediamanten ontwikkelen: koppelen van de kernkwaliteiten van de regio voor vrije tijd aan bestaande ontwikkelingen, grote projectinitiatieven:
 - Floriade
 - Q4
 - Peelbergen: natuur
 - stadion: arena concept
 - verbinding met voorzieningen binnen een uur reisafstand (bv Düsseldorf). Niet alle vrijetijdsfuncties moeten noodzakelijkerwijs in de regio gelokaliseerd zijn. Leg ook relaties met vrijetijdsaanbod in aanpalende, grensoverschrijdende, regio's.

4.2.3 Thema werk, inkomen en opleiding

De deelnemers aan deze groep zijn met de volgende ontwerpvrage aan de slag gegaan:

“Hoe kunnen we ervoor zorgen dat het arbeidsaanbod zo goed mogelijk is afgestemd op de (toekomstige) arbeidsvraag in Noord-Limburg?”

De deelnemers geven aan dat het verbeteren van de arbeidsmarkt een complex vraagstuk is. De vraag die de deelnemers zich stellen is of er sprake is van een duidelijke vraag en aanbodstructuur? Met andere woorden: Of er op het niveau van de regio wel kan worden gesproken over een markt? Het is niet helder aan te geven wie daarvoor verantwoordelijk is. Het is op het niveau van de regio niet georganiseerd en het zou een samenspel van overheid, onderwijs en ondernemers moeten zijn. Er is sprake van veel invloed van buiten. De groep maakt duidelijk dat het controleren van de arbeidsmarkt niet realiseerbaar is. Wel kan worden gekomen tot het verbeteren van de transparantie.

Vanuit het functioneren van de huidige economie, de kenmerken ervan en de keuzen die zijn gemaakt binnen de strategie van Greenport Venlo en van Kennis, Kunde, Kassa is gekomen tot de volgende lijst van kernwaarden voor het thema werk, inkomen en opleiding in de regio. Er is voor een deel sprake van bestaande kernwaarden en voor een deel van wenselijke kernwaarden:

- Transparantie – openheid
- Verbinden en samenwerken
- Blick naar buiten
- Ontmoeting: fysiek en virtueel, mind & soul
- Levenslang leren – employability
- Competentie: kennis, vaardigheden en gedrag

De kwaliteiten van de regio wordt door de volgende slogan gekarakteriseerd: **Leer, werk en leef je leven in kwaliteit!**

Advies voor strategie:

De deelnemers aan de discussie maken een onderscheid in de mate van beïnvloedbaarheid van de arbeidsmarkt. Men komt tot de conclusie dat 60% van de arbeidsmarkt stabiel is en maar in heel beperkte mate beïnvloedbaar. Wel kan worden gestreefd naar het versterken van de verbindingen binnen de regio door het samenwerken tussen domeinen en sectoren en door het koppelen van

strategische agenda's. De arbeidsmarkt is voor 40% stuurbaar, waarbij veranderingen kunnen worden gestimuleerd. Voor het versterken van de Quality of Life wordt voor beide een andere strategie voorgesteld:

Stabiel – huidige situatie:

- Er is sprake van strategisch regiobeleid in Greenport Venlo. Advies is om te komen tot een verbijzondering voor het thema werk, inkomen en opleiding. Maak een streefbeeld.
- Er is een beweging waarbinnen sprake is van verweving van onderwijs en bedrijfsleven om te komen tot strategische ontwikkeling van economische clusters
- Zorg voor een open systeem, waarbij overleg is tussen onderwijs en ondernemers over stageplaatsen (stageportaal) en aandacht voor het realiseren van een regionaal netwerk (ken je regio, ken je mensen).

Stuurbaar:

- Maak gebruik van forecasting om in een vroeg stadium op de hoogte te zijn van ontwikkelingen en zodoende hierop te kunnen anticiperen.
- Speel in op ontwikkelingen door het aanpassen van opleidingen, het binden van mensen, kwaliteiten en competenties aan de regio én door het verwerven van nieuwe bedrijven, mensen en opleidingen (acquisitie).
- Beschrijf de stippen aan de horizon, zoals trendbreuken in de logistiek, veranderingen in voeding en voedselproductie en bereid je vroegtijdig voor op veranderingen – lange termijn perspectief is goed te organiseren op regioniveau.

Ontwikkelingsrichting: leven lang leren

De regio moet anticiperen op de noodzaak tot continue aanpassing aan nieuwe ontwikkelingen en omstandigheden. Belangrijk principe hierbij is dat mensen begeleiding nodig hebben bij het gelukkig zijn in een baan. Dit komt de productiviteit en het adaptatievermogen van bedrijven en mensen ten goede. Om dit te bevorderen zijn de volgende activiteiten van belang:

- Omscholen en mensen begeleiden in nieuwe vaardigheden
- Onderwijsvernieuwing
- Transparant maken van arbeidsmarkt, ook in internationaal verband
- Verbeteren samenwerking tussen de O's
- Virtuele ontmoetingsplek
- Zoeken naar nieuwe verbindingen – er is al veel dat goed functioneert, maar er kan nog wel meer

Projecten

De deelnemers hebben in een gezamenlijke brainstorm een 30-tal projectideeën geïnventariseerd. Hieronder enkele voorbeelden. De projecten zijn heel divers van aard. In het vervolgetraject zal met een aantal deskundigen en stakeholders gezamenlijke vervolgstappen hieraan moeten worden gegeven:

- Opstellen van een regionaal ontwikkelingsprofiel, een regiovisie op basis van trends en ontwikkelingen
- Opzetten van een stageportaal
- Opzetten van een (fysiek en/of virtueel) contacthuis voor werk- en opleidingsfunctionarissen
- Gezamenlijke scouting van talent en deskundigheid

- Opzetten van overleg, afstemming en ontwikkelingsstructuren (formeel en informeel)
- Battle of talent zichtbaar maken – andere regio's en Greenports zijn ook actief

4.2.4 Thema wonen en voorzieningen

De oorspronkelijke ontwerp vraag voor het thema wonen en voorzieningen was:

“Hoe kunnen we wonen in de Regio Venlo aantrekkelijk maken?” Omdat de deelnemers binnen dit thema van oordeel waren dat deze vraagstelling een negatieve ondertoon had, is de ontwerp vraag als volgt aangepast: “Hoe kunnen we wonen in de Regio Venlo nog aantrekkelijker maken?”

Centraal in deze groep stond de idee dat er voldoende ruimte moest komen voor initiatieven van de mensen zelf. De slogan was dan ook: **Bottom-up met lef!** “Met lef” om te benadrukken dat bestuurders lef moeten hebben om vernieuwende initiatieven te ondersteunen die niet conform gangbare ontwikkelingsprocessen verlopen. De groep benadrukt dat het in Regio Venlo al mogelijk is om in het groen te wonen. Er is veel groen in de omgeving, en dat is belangrijk. Wel moet er naar de toekomst toe ervoor gezorgd worden dat dit “in het groen wonen” gewaarborgd kan blijven, ondanks de grootschalige ruimtelijke transitie. Ten tweede is er behoefte aan ruime woningen. Door het ter beschikking stellen van ruime woningen zouden meer mensen naar de regio getrokken kunnen worden. Hoger opgeleiden, de doelgroep die Regio Venlo wenst aan te trekken, heeft ook behoefte aan nieuwe types van woningen. Er is behoefte aan keuzevrijheid en aan nieuwe vormen van woningen. Er werd gespeeld met de idee om de agrofunctie tot symboolfunctie te maken in de regio, bv door het ontwikkelen van regionale concepten (bv de Venlokas). Om dit soort nieuwe initiatieven te organiseren is het nodig dat er vrijplaatsen gecreëerd worden waar burgers hun eigen initiatieven kunnen realiseren. Dit kan resulteren in vernieuwende ideeën, in projecten die rekening houden met de multifunctionaliteit van hun omgeving (bv nieuwe combi's van wonen en werken) en die duurzaam zijn. Wat daarvoor vooral nodig is, zijn politici met lef om deze ruimte te bieden. Ook wordt aangegeven dat er niet enkel gedacht moet worden aan nieuwe woningen, maar dat er ook veel aandacht moet zijn voor de ombouw van de bestaande woningvoorraad. Door de krimp zullen een heel aantal bestaande woningen leeg komen te staan. De discussie sloot af met het verzoek richting de politici om ruimte te creëren: fysieke ruimte, maar ook mentale ruimte om vrij te kunnen denken en ontwerpen.

Een 20-tal projectideeën zijn opgesomd die konden onderverdeeld worden in:

1. de woningen:
 - nieuwe typen: bestaande woningen hervormen, rijtjeshuizen: telkens er 1 tussenuit halen
 - samenbrengen wonen en werken: 2 onder 1 kapwoningen: 1 woning, 1 is bedrijf, werken en bouwen met kassen
2. relatie stad – platteland
 - versterken van groen en blauw in de stad: moestuin, evenementen, groendaken en groene gevels
 - mensen in relatie brengen met het platteland: door middel van producten: lokaal versus grootschalig
 - kwaliteit van platteland: terug in de stad brengen
3. grensoverschrijdende samenwerking – Regio Venlo bekeken in een groter geheel
 - internationale aantrekking versterken
 - regionale samenwerking: realiseren in voorzieningen: inclusief Duitsland

De strategie die hierbij hoort is: de richting die er uit gegaan moet worden is duidelijk. Geef mensen ruimte, maak ze bewust en inspireer aan de hand van regionale voorbeelden. Dan volgt de rest van zelf.

Vervolgens zijn er wat ideeën uitgewerkt.

Idee 1: ik woon in een Venlo kas

Waarom dit soort woningen? In eerste instantie is het bedoeld om nieuwe bewoners aan te trekken. Daarnaast vindt men het nodig om bestaande woningen te hergebruiken. Vooral hoger opgeleiden hebben de behoefte om hun eigen ideeën en ontwerpen te realiseren. Een Venlokas zou een concept kunnen zijn dat de vrijheid om eigen ideeën te ontwikkelen geeft, maar toch kan zorgen voor een samenhang tussen de herbouwde woningen.

Het project is bedoeld voor bestaande en nieuwe bewoners en kan gerealiseerd worden door met hulp van de overheid een voorbeeldproject te starten die kunnen functioneren als inspirerend verhaal, dat kan worden getoond en gepresenteerd. Vervolgens zou er ruimte moeten worden gecreëerd om deze nieuwe ideeën te realiseren (met hulp van regelgeving of beloning).

Wat en hoe organiseren? De grootste belemmering voor de realisatie is het gebrek aan creativiteit of verbeeldingskracht, het opereren binnen bestaande regels en structuren en het gebrek aan innovatief vermogen van woningcoöperaties en projectontwikkelaars. Daarnaast kan ook tijdsdruk belemmerend werken. Voorts zou sprake kunnen zijn van generatieconflict. Mogelijke oplossingen zijn volgens de groep gelegen in het creëren van vrijplaatsen en het veranderen van de beleidscultuur.

Idee 2: Wonen op buurtniveau: plattelandstadsstad

Waarom is een plattelandstadsstad een goed idee? Omdat het de mogelijkheid biedt om de huidige kwaliteit vast te houden en zelfs uit te bouwen. Daarnaast kan ook de relatie tussen stad en platteland bevorderd worden doordat er een wederzijdse bewustwording wordt gecreëerd. Deelnemers in het project kunnen agrariërs, CNME en productiebedrijven zijn.

De groep lanceerde ook enkele ideeën die plattelandstadsstad inhoudelijk invullen:

- Venlo moestuin als steppingstone: naar platteland
- Evenementen organiseren om mensen naar groen te brengen
- Dieren: grondgebonden agrarische activiteiten in een park

Volgens de deelnemers is het beheer van de agrarische activiteiten de belangrijkste belemmering. Een oplossing is om het beheer bijvoorbeeld aan mensen in de buurt te geven en mensen op het platteland te mobiliseren om de buurten te ondersteunen.

Idee 3: Wonen op regionaal niveau: de cirkel is rond (geen grens meer - internationalisering)

Dit idee is wat minder gedetailleerd uitgewerkt wegens tijdgebrek. De kerngedachte is dat Regio Venlo een onderdeel is van een groter geheel. Het is het groene hart tussen de verstedelijkte gebieden Randstad en Ruhrgebied. Er moet gestreefd worden om de cirkel rond te maken en samen te werken met Duitsers op het vlak van voorzieningen enz..

doelgroepen

- hoger opgeleiden: aansluiten op individuele woonwensen
- buitenlanders, nieuwkomers: spreiden en betaalbaarheid
- studenten: voorzieningen verbeteren (mobiel netwerk)

4.2.5 Thema omgeving

De deelnemers aan deze groep zijn met de volgende ontwerpvrage aan de slag gegaan:

“Waaruit zou een aangename omgeving, waarin we ons welbevinden moeten bestaan? Wat zijn die omgevingswaarden en hoe kunnen we die versterken?”

De kwaliteiten van de regio wordt in de volgende slogan gekenmerkt: **“In alle bescheidenheid een compleet Noord-Limburgs Lansgap”**

De regio wordt gekenmerkt door een grote diversiteit. Het heeft kenmerken van de stad en van het platteland. Enkele kenmerkende elementen zijn de Peel, de Maas, het reliëf van de steilrand, het Nationaal Park Maasduinen en het regionale grensoverschrijdende natuurpark Maas-Swalm-Nette. In deze kwaliteiten liggen vele aanknopingspunten voor versterking van de Quality of Life. De deelnemers geven aan dat stad en land moeten worden verbonden, maar ook het verleden, het heden en de toekomst. Dit kan door het verbeteren van de ontsluiting van de regio op allerlei manieren (‘tot in de haarvaten’), zowel fysiek als mentaal, bijvoorbeeld door het benutten van verhalen en door mensen de regio geestelijk en fysiek te laten beleven. Dit draagt bij aan het gevoel van eigenwaarde van de bewoners en versterkt de trots op de regio. Het benadrukt de wortels en het kan houvast en richting geven voor de toekomst. Het ervaren van de bijzondere kwaliteiten zal bijdragen aan de motivatie van mensen om zich in te zetten deze te behouden. En dit vervolgens zal bijdragen aan versterking van de leefbaarheid. Het communiceren van de kwaliteiten en de verhalen door inzet van brandingstechnieken kan daarbij een belangrijke rol spelen. De groep heeft een strategie ontwikkeld om het thema omgeving op het niveau van de regio aan te pakken en zo de Quality of Life te versterken. Deze bestaat uit drie onderdelen:

- Betrokkenheid creëren door het vertellen van verhalen
- Visie vormen: maken van keuzen door de zes gemeenten gezamenlijk
- Ruimte bieden voor zelforganisatie - gebiedsautoriteit

1 Verhalen vertellen

Het ontdekken en delen van verschillende werelden en belevingen (mindsets) van mensen in de regio is een waardevolle methode om te komen tot besef van leefbaarheid en versterking van de identiteit. Verhalen spelen daarbij een belangrijke rol. Onderscheid wordt gemaakt tussen matterscape, powerscape en mindscape. Dit zijn respectievelijke invalshoeken vanuit de objectieve werkelijkheid (wetenschap), intersubjectieve werkelijkheid (beleid, bestuur) en de subjectieve (beleving van individuele mensen). De volgende invalshoeken zijn interessant volgens de deelnemers:

- Benutten van manifestatie van Floriade, GreenPark
- Schrijven van boek(en) over de hele regio, maar ook op onderdelen
- Verhalenvertellers, zowel van bestuurders als van de man op de straat
- Benutten van lokale en regionale evenementen, zoals het heggenvlechtfestival
- Verbinding leggen met onderwijs en zorg, inzetten van maatschappelijke stages en therapie om samen actief aan de slag te gaan in het landschap
- Komen tot een jumelage van o.a. stad en land
- Maak gebruik van iconen. Voorbeelden: Venrayse Schaapscompagnie, smokkel en sprokkel, handel en wandel, en Peel Raamstelling, Tuinders en gerdeneers, Kastelen, Fossa Eugenia, Noordervaart en Grand canal, Gennepershuis, Renaissance Maasheggen
- Maak gebruik van nieuwe media en informatietechnologie (WEB 3.0)

2 Ontwikkelen

Ontwikkel met de zes gemeenten en maatschappelijke organisaties een regionale visie met een regionaal fonds, dat kan worden ingezet om maatregelen mee te financieren. Om te komen tot een visie zou gebruik moeten worden gemaakt van bestaande voorbeelden en het benutten van pilot-projecten om de richting en de haalbaarheid van voorgenomen maatregelen te verkennen. Ga aan de slag met ontwerpteams om te komen tot een aansprekende visie en benut nieuwe media en informatietechnologie om daarbij zoveel mogelijk gebruik te maken van waardevolle bijdragen van de samenleving (open source, WEB 3.0 techniek). Om te komen tot een sterk verband tussen de verschillende gemeenten binnen de regio, maar vooral ook tussen stad en land, zou jumelage kunnen worden toegepast. Daarnaast moet continue worden gezocht naar nieuwe kriskrasverbindingen tussen allerlei organisaties, groepen en mensen binnen en buiten de regio, om te komen tot verrassende input, nieuwe inzichten en een goede inbedding van de keuzen.

3 Behouden en borgen

Om de waarden en kwaliteiten te behouden en borgen zou op het niveau van de regio een nieuwe autoriteit moeten worden geschapen. De belangrijkste rol voor het thema omgeving is weggelegd voor overheden en maatschappelijke organisaties, maar ook gebieds- en projectorganisaties zoals de Floriade. Voorstel van de deelnemers is om een gremium in het leven te roepen dat op het niveau van de regio verantwoordelijk is voor de omgevingskwaliteit: een gebiedsautoriteit. Een vergelijking kan worden gevonden in de nieuwe functionaliteiten waartoe veel provincies recent zijn overgegaan, het aanstellen van een provinciaal landschapsadviseur. Hierbij kan voor Quality of Life, thema omgeving, binnen de regio worden gedacht aan samenwerking tussen een bestuurder, een natuur- en landschapsexpert, en een cultuurhistoricus. Deze autoriteit zou moeten worden benoemd door de gemeentebesturen en zou een mandaat en middelen (regiofondsen) moet krijgen. Voorstel is om alle initiatieven door deze experts te laten toetsen op een visie die samen met de bewoners is ontwikkeld!

5. Analyse en reflectie

5.1 Kernwaarden

In de kick-off bijeenkomst heeft een inventarisatie plaatsgevonden van de kernwaarden van de Regio Venlo met betrekking tot de Quality of Life. Allereerst hebben inleidingen van Marcel Tabbers en Jan Schrijen een aanzet hiertoe gegeven. Vervolgens is op het niveau van de vijf thema's uitvoerig stil gestaan bij de kernwaarden, kenmerken en kwaliteiten van de regio. Er kwam het onderstaande eenduidig beeld uit.

Kernwaarden Quality of Life Regio Venlo:

- Mensen voelen zich thuis in de regio. De regio is gastvrij. De mensen kennen elkaar: 'ons kent ons'.
- De kwaliteit van leven wordt hoog gewaardeerd. Er is ruimte, het is veilig en de ligging is centraal – geen files
- De mensen zijn ondernemend – er wordt hard gewerkt
- Bescheidenheid in het grote - trots op het kleine
- Compleetheid van omgeving; verscheidenheid – diversiteit van voorzieningen en kwaliteiten

Om de kernwaarden te versterken en beter te benutten worden de volgende opgaven gezien, deze zullen leidend moeten zijn in het verder uitwerken van de pijler, het werkprogramma en de organisatiestructuur voor Quality of Life:

- versterken van trots en zelfbewustzijn
- versterken, behouden en uitdragen van kernwaarden en kwaliteiten
- versterken van grensoverschrijdend werken - internationalisering

Zo wordt zo goed mogelijk aangesloten bij de intrinsieke kwaliteiten van de regio, wat wordt gezien als een belangrijke voorwaarde om te komen tot een goede uitvoering. Om projecten succesvol te realiseren, initiatieven te lanceren en bewegingen op gang te trekken zijn drie elementen van belang:

- de respectievelijke inhoud van de initiatieven
- de betrokken mensen
- het proces om het te realiseren

De uitkomsten uit de kick-off bijeenkomst zullen dan ook vanuit deze drie invalshoeken beschouwd worden.

5.2 De rode draad

Hoewel de thema's onderling van elkaar verschillen en de groepsdiscussies grotendeels afzonderlijk van elkaar hebben plaatsgevonden, kunnen er toch een aantal gemeenschappelijke elementen worden vastgesteld.

Inhoud

Ten eerste blijkt er een gedragen visie te zijn dat Regio Venlo als een agro-logistieke regio wordt gezien. Het is een regio waar landbouw geconcentreerd is en breder ingevuld een landelijke atmosfeer heerst. Dit wordt gezien als een positief aspect, iets om trots op te zijn. Ten tweede werd er meerdere malen benadrukt dat er geïnvesteerd zou moeten worden in het versterken van de relatie tussen stad en platteland. Dit zou bijvoorbeeld kunnen door te zoeken naar jumelage. Ten derde vergelijkt men Regio Venlo met Central Park, met het groene hart dat centraal gelegen is tussen de Randstad, het Ruhrgebied en de Vlaamse Ruit. Een unieke positie die mogelijkheden biedt.

Proces

Om Quality of Life te realiseren in Regio Venlo hebben de deelnemers ook suggesties gedaan met betrekking tot procesaspecten. Van belang is dat mensen uit de 5 O's samen betrokken worden bij de creatie en invulling van het concept. Meermaals is een nadruk gelegd op de bottom-up benadering: op het betrekken van mensen en groepen, zoals jongeren, de creatieve klasse, buitenlanders en hoog opgeleiden. Nieuwe allianties en gelegenheidscoalities kunnen sterk bijdragen tot het lanceren van nieuwe initiatieven. Er wordt ook aangegeven dat er een grote wens is om grensoverschrijdende initiatieven te realiseren. Evenementen en events zouden centraal moeten staan. Dit alles met de blik naar buiten toe, leren van elders en het leggen van een relatie tussen de eigen community en de regio's elders. Andere proceselementen die genoemd werden zijn het gebruik van nieuwe media zoals nieuwe sociale netwerken, ICT en Web2.0 en het vertellen van verhalen om mensen te inspireren en trots en identiteit te versterken.

Mens

Mensen in Regio Venlo vinden het belangrijk dat er een thuisgevoel is. Ze zijn gastvrij. Eén van de sterkste punten is het rijke sociale leven en het verenigingsleven. Dit zou een van de kernkwaliteiten moeten zijn om de regio te promoten. Een rode draad is tegelijkertijd dat mensen in de regio weliswaar trots zijn op de regio, maar toch te bescheiden zijn om dat aan de buitenwereld bekend te maken. Tot slot is meermaals genoemd dat er voldoende ruimte zou moeten komen voor eigen initiatieven, voor het realiseren van mogelijkheden om jezelf te kunnen zijn.

5.3 Bevindingen en aanbevelingen - inhoud

Bevindingen

Op basis van de discussies in de kick-off bijeenkomst is vastgesteld dat de vijf thema's die vooraf werden vastgesteld door het projectteam, goed herkend werden door de deelnemers. Er zijn geen opmerkingen gekomen dat bepaalde aspecten van Quality of Life over het hoofd werden gezien. Hoewel in eerste instantie getwijfeld werd of er voldoende verdieping was met betrekking tot de invulling van Quality of Life, bleek dit tijdens de analyse door het projectteam wel het geval te zijn. Er werd onder meer opgemerkt dat er relevante koppelingen gemaakt werden met bestaande domeinen, huidige beleidsthema's en relevante organisaties in de regio. Men vertrok vooral vanuit het bestaande. Echter werden er nog geen nieuwe vergezichten gevormd en werd er weinig toekomstgericht gedacht. Enkele aanzetten voor nieuwe concepten werden opgesomd:

- Multifunctioneel centrumbenadering zoals Gelredome
- Jumelage tussen stad – landelijk gebied en andere aspecten
- Noord-Limburg als Central park tussen Zandstad en Ruhrgebied
- Creëer parelsnoer tussen de bestaande QoL parels, zowel fysiek als organisatorisch (recreatie/toerisme)
- Visie op regio: experts op regionaal niveau (ruimtelijke kwaliteit, arbeid)
- Regiofonds en visie / gebiedsautoriteit (vgl provinciaal landschapsadviseur)
- Nieuwe zoekrichtingen: multifunctioneel stadion, Q4, Floriade, C2C, grensoverschrijdende thema's

Er wordt vastgesteld dat er onvoldoende tot geen aandacht was voor :

- trends
- klimaatdiscussie
- C2C
- andere pijlers van Greenport Venlo
- juiste verbinding met de bestaande groene waarden: Maasduinen, Maascorridor, Maas-Schwalm-Nette park

Aanbevelingen

Het projectteam adviseert om voor de inhoudelijke invulling van Quality of Life bijeenkomsten en ontmoetingen te organiseren waarop er een verrijking en een bredere betrokkenheid kan optreden van en bij de kernwaarden. Daarnaast ontbreekt ook nog de inhoudelijke samenhang tussen de thema's. Deze kan gerealiseerd door de multifunctionaliteit te zoeken tussen de aspecten van de verschillende thema's. Zoals hiervoor aangegeven, zou er meer tijd uitgetrokken moeten worden om de inhoudelijke relatie met de Greenport pijlers en de Kennis, Kunde, Kassa strategie uit te werken. Er wordt ook aanbevolen om Quality of Life in relatie te brengen met C2C, circle economy en de klimaatdiscussie. De input uit de bespreking van de thema's was goed, maar nog niet voldoende om te beginnen aan het opzetten van programmalijnen. Een aantal verdiepingsslagen moet nog gemaakt worden. Voor het thema vrije tijd moet een vrijetijdsaanbod uitgewerkt worden aan de hand van de wensen van verschillende doelgroepen. Ten tweede kan er wat betreft zorg, waar overigens te weinig over gesproken is tijdens de kick-off bijeenkomst, nieuwe communityconcepten ontwikkeld worden. En moet überhaupt het aspect zorg nog doordacht worden. Een derde verdiepingsslag is nodig op het vlak van inkomen, armoede en demografische ontwikkeling en een andere verdiepingsslag met betrekking tot allochtonen en groen onderwijs enerzijds en allochtonen en wonen anderzijds. Tot slot ontbreekt momenteel ook nog diepgang wat betreft de onderwerpen cultuur en natuur. Er zou

ruimte moeten komen voor de ontwikkeling van nieuwe woonconcepten. Tijdens de discussies kwam ook het dilemma ter sprake van een groei in termen van inwoners, bezoekers en voorzieningen versus de kwaliteiten van rust, ruimte en groen. Toekomstgericht denken en (ruimtelijk) ontwerpen, ontbraken als middelen in het kick-off bijeenkomst. Bij die werkwijze kunnen inhoudelijk C2C, eco-cities en regionale beeldverhalen een nuttige rol spelen.

5.4 Bevindingen en aanbevelingen - proces

Bevindingen

De kick-off bijeenkomst was een onderdeel van een proces om Quality of Life in te vullen in Regio Venlo. Eén van de voornaamste doelstellingen van de kick-off bijeenkomst was het creëren van een gezamenlijk domein. Er zijn duidelijk gedeelde kernwaarden naar voor geschoven. Een gezamenlijke visie op de inhoudelijke aspecten van Quality of Life is in een beginfase en is nog niet voldoende uitgewerkt. Dit is een van de elementen die later in het proces dienen te worden voltooid. Het belang van verhalen als element in het veranderingsproces is vaak benadrukt. Ondanks het feit dat de procestechnieken bedoeld waren om creativiteit te stimuleren, was het proces weinig beeldend. Het vooraf aangeleverde beeldenboekje is wel enigszins gebruikt, maar toch nog erg beperkt.

Een tweede doelstelling was het versterken van de betrokkenheid. Quality of Life leeft in de regio!. De grote belangstelling van deelnemers, tijdens de interviews in het voortraject en de actieve participatie tijdens de kick-off bijeenkomst toont dit aan. De gekozen procestechnieken waren flexibel en in sommige groepen werd het gekozen format overboord gegooid en zetten de deelnemers hun eigen inspiratie in om hun visie op Quality of Life te bespreken. Tijdens de kick-off bijeenkomst was de dynamiek voelbaar en zijn er nieuwe contacten ontstaan tussen mensen. Dit is een begin van een netwerk. Wel zou in een volgende bijeenkomst meer tijd uitgetrokken moeten worden om te komen tot een gezamenlijke betekenisgeving van de vele aspecten van Quality of Life en ook meer tijd om ook met anderen te netwerken.

De kick-off bijeenkomst heeft een informele setting gecreëerd, waarbij hard is gewerkt door de deelnemers. De kick-off bijeenkomst heeft bijgedragen aan de co-creatie modus. Verbreding en verdieping zijn voor een groot deel tot stand gekomen, maar het is duidelijk dat een proces tijd kost en dat er ook nog na de kick-off bijeenkomst gewerkt zal moeten worden aan een verdere verbreding en verdieping. Een snelle follow-up is noodzakelijk!

Aanbevelingen

De kick-off bijeenkomst was een startbijeenkomst in een langer proces. Vervolgstappen voor het proces zijn:

- verder gaan met de voortgaande discussie
- verdieping op thema's realiseren
- verbinden van thema's: integratieslag maken
- verbreden van netwerk
- een creatieve slag maken
- koppelen met het regionale kennisarrangement uit het convenant GPV – agenderen van kennis, onderwijs en innovatievragen
- aanzetten van veranderingsprocessen
- koppelen met werkprocessen van Greenport Venlo, C2C, Floriade (dialoog) V-day
- netwerk boosten en (zorgvuldig) in stand houden – mensen informeren en betrekken: oa. benutten van Ning
- zoek naar thema's voor nieuwe doelgroepen: jongeren, bewoners, allochtonen in combinatie met wonen, arbeid en vrije tijd

Om de blik naar buiten te verwezenlijken zouden de nodige studies gemaakt moeten worden van de huidige en toekomstige trends en ontwikkelingen, bv met hulp van trendanalyse en scenario's. Het wordt aanbevolen om buiten de regio op zoek te gaan naar nieuwe concepten en invullingen van de QoL thema's. Deze voorbeelden van elders kunnen in de eigen regio geïmplementeerd worden. Met deze regio's zouden kennisnetwerken ontwikkeld kunnen worden. Grensoverschrijdend werken is gewenst. De aanpak om QoL te realiseren zou vooral gericht kunnen zijn op strategisch management op regioniveau. Dat betekent zoeken naar samenhang, initiatieven stimuleren, verleiden tot creatieve ideeën en mensen betrekken.

Er wordt aanbevolen om niet alleen te kijken naar de traditionele communicatiemethoden, maar om ook nieuwe ICT en media, zoals gaming, virtual reality, YouTube, en sociale netwerktechnieken, zoals Ning, Community of Practices (COP) en crowd sourcing. Gebruik nieuwe technieken om kernwaarden uit te dragen en veranderingsprocessen te versnellen overeenkomstig met 5x5x5, You Tube – Quality of Life reporters of Koplopers.

5.5 Bevindingen en aanbevelingen - Mens

Bevindingen

De opkomst op de kick-off bijeenkomst was groot. Meer deelnemers dan aanvankelijk verwacht, namen deel, dit vanuit al de 5O's. Er werd wel vastgesteld dat de aanwezige deelnemers vooral behoorden tot de gevestigde orde. Een te smal segment van de samenleving was betrokken. Een aantal groepen waren niet of weinig vertegenwoordigd. Zo namen er weinig vrouwen en jongeren deel. Creatievelingen waren vrijwel volledig afwezig. De doorsnee burger, Duitsers en allochtonen stonden ook niet op de deelnemerslijst. Met betrekking tot de welzijnssector, de sociaal-culturele sector en de zorg ontbrak voldoende kennis onder de aanwezigen om ook op die aspecten dieper in te kunnen gaan. Met betrekking tot de competenties van de deelnemers werd vastgesteld dat het echt teamwerkers zijn. Wel misten we verbeeldingskracht en innovativiteit. Tijdens de kick-off bijeenkomst is men erin geslaagd mensen uit hun werksetting te halen. Boeiende discussies ontstonden, nieuwe inzichten en benaderingen zijn gevormd. Dit onder meer door het leren kennen van deelnemers uit de andere O's. Verschillende soorten kennis zijn samenbracht en wetenschappelijke kennis werd verbonden met de regionale praktijk. De deelnemers hebben veel gegeven en we stellen vast dat de kick-off bijeenkomst geslaagd is in het betrekken van de deelnemers bij het vraagstuk Quality of Life.

Aanbevelingen

Er wordt geadviseerd om de energie van de deelnemers te benutten door een aantal mensen als toekomstige actieve deelnemers en volgers te selecteren. Ten tweede wordt er aangeraden om een werkteam Quality of Life samen te stellen. Noodzakelijke competenties voor dit werkteam zijn:

- procesdeskundige, netwerkmanager, kennismanager, deskundige op marketing en communicatie, en burgerparticipatie
- groepje inhoudelijke deskundigen op de thema's
- persoonlijkheid als boegbeeld en klankbord (à la Vercoulen)
- secretariële ondersteuning

Bij de aanvang van het werk van dit werkteam kan het best samen met de volgers een intensieve sessie georganiseerd worden om de resultaten, de bevindingen en de aanbevelingen van de kick-off bijeenkomst te verwerken en samen te komen tot een meer gedetailleerd plan van aanpak.

6. Stappenplan

Voor de periode: februari t/m september 2010 is er op grond van de resultaten van de kick-off, de voorbereidingen en de evaluatie daarvan een stappenplan opgezet. In de volgende periode moet een uitgewerkt programma Quality of Life tot stand komen als onderdeel van de werkzaamheden van de Greenportorganisatie. Vanaf de doorstart en door het hele traject heen moet de relatie met de rest van de Greenportorganisatie en de Greenportpijler en structuur gezocht en gelegd worden.

Het stappenplan kent drie ontwikkelingslijnen:

1. de inhoudelijke voortgang (verbreding en verdieping)
2. het proces en de communicatie
3. het bestuurlijk draagvlak

1. Communiceer uitkomsten kick-off en vervolg naar deelnemers en daarbuiten: februari 2010

Maak een onderscheid tussen deelnemers en degenen die hebben afgezegd maar wel geïnteresseerd zijn: wat wil je wel of niet met deze verschillende groepen. Verspreid de uitkomsten van tweedaagse kick-off bijeenkomst. Dit kan aan de hand van de volgende producten:

- Verslag “Quality of Life” inclusief het gevraagde plan van aanpak voor het vervolg
- Verwijzing naar www.qualityoflife.ning.doc waar alle resultaten op staan
- Powerpointverslag “Programma Quality of Life”
- Boekje Quality of Life in Regio Venlo, *observerend verslag van een seminar*
- Beeldenboekje Quality of Life

Vervolgens zou moeten worden nagedacht over hoe om te gaan met diegenen die nauw betrokken willen worden in het vervolgtraject. Het is belangrijk om een aanspreekpunt te hebben (contactadres/contactpersoon) waar deze mensen terecht kunnen: voor informatie, voor het doorgeven van tips en aanbevelingen, voor degenen die een actievere rol zouden willen spelen etc. Dit zou best zo spoedig mogelijk gecommuniceerd worden

Breng iedereen binnen het Greenportnetwerk en de organisatie op de hoogte van de ontwikkelingen rond Quality of Life. Bouw spanning op in de buitenwereld, bijvoorbeeld door een presentatie in Koplopers, een aantal uitspraken van bestuurders te gebruiken, het benutten van aansprekende uitkomsten, het vermelden van de gang van zaken op de website Regio Venlo en Greenport Venlo. Dit motiveert deelnemers in het vervolgtraject.

2. Haal (bestuurlijke) goedkeuring bij stuurgroep en nieuwe partijen voor vervolgtraject. Begin februari 2010

Informeer de stuurgroep en overtuig met een korte en bondige beleidssamenvatting van de resultaten en het gedachte vervolg. Verkrijg goedkeuring en financiële en personele middelen voor een vervolgtraject.

3. Stel werkteam samen: februari 2010

Regio Venlo is aan zet om een werkteam te vormen met de volgende functionaliteiten:

- boegbeeld: sterke persoonlijkheid en een bestuurlijk netwerk, die kan functioneren als boegbeeld en klankbord (à la Vercoulen).

- Procesdeskundige/netwerkmanager: mobiliseren van netwerk, zorgen voor interactiemogelijkheden, organiseren van procesactiviteiten (ontwerpen en organiseren van ontmoetingen, workshops, opzetten van CoP's), zorgen voor gemeenschappelijke taken en activiteiten, verbinden van netwerken, informeren van deelnemers netwerk, bouwen aan gezamenlijke identiteit, versterken van engagement van deelnemers, samenwerken aan betekenisgeving en uitvoering.
- Kennismanager: mobiliseren van kennis, kennisdragers, samenbrengen van verschillende soorten van kennis (wetenschappelijke kennis en kennis uit de regionale praktijk), betrekken van verschillende invalshoeken en disciplines, ontwikkelen van visie op kennismanagement, verzamelen en opslaan van regionale data, beschikbaar maken van kennis, toepassen van methoden van kennisontwikkeling, zoals het ontwerpen en opzetten van CoP's, opstellen van kennis- en onderzoeksagenda's, bijdragen aan regionale kennisinfrastructuur, contact met onderwijs en innovaties, organiseren onderwijs en innovatie, relatie met regionaal kennisarrangement, betrekken onderzoeksinstellingen en onderwijs, oriëntatie op voorbeelden elders
- Inhoudelijke deskundigen op de thema's, één per thema
- Subsidie en financieringsdeskundige: benutten van bestaand netwerk, subsidieadviseurs van provincie, gemeenten, kennisinstellingen etc. Eventueel periodiek overleg met subsidieadviesbureau
- Secretariële ondersteuning

Stel daarnaast een klankbordgroep samen, bestaande uit een aantal deelnemers aan de kick-off bijeenkomst, gekoppeld aan de thema's en aan strategische verbindingen met de O's.

Benut de energie en ideeën van de geselecteerde deelnemers. Geef ze een plek in werkteam of klankbordgroep (actieve volgers).

4. Investeer in teamvorming: vanaf maart 2010

Met dit werkteam zouden werkteamsessies georganiseerd worden om gezamenlijk het proces tot nu toe te doorlopen en te zorgen voor een verdiepingslag van de resultaten op inhoud. Dit heeft een dubbele functie: ten eerste verdiepingslag (zowel op inhoud als proces) en ten tweede start van teamvorming (van kennismaken ⇒ elkaar leren kennen ⇒ samenwerken).

Organiseer vervolgens wekelijkse bijeenkomsten, waarin de voortgang wordt besproken en nieuwe gezamenlijke activiteiten worden benoemd en gepland. Zorg ook voor reflectie, gezamenlijke keuze wat betreft de aanpak strategie. Bespreek de ontwikkelingen in de omgeving en anticipeer hierop.

5. Verdiep en verbreed op thema's: februari – april 2010

Het werkteam heeft voor het opstellen van een programma Quality of Life als eerste werkopdrachten te zorgen voor uitvoering van de aanbevelingen van de themagroepen van de kick-off bijeenkomst:

Opdracht samenleving

- Scout voor iconen
- Betrek jongeren in het werkteam
- Sluit aan op activiteiten van jongeren
- Verken nieuwe media
- Werk storytelling uit als kennisontwikkeling (zie ook thema Omgeving)
- Promoot de korte afstanden – “nooit meer in de file”

- Gebruik de positie van Venlo voor grootstedelijkheid vanuit een groene setting
- Gebruik het rijke sociale leven als icoon bij branding van het gebied

Opdracht vrije tijd

- Werk strategische marketeer/conceptontwikkelaar met kennis van vrije tijd
- Verbind met bestaande netwerken Greenport en Vrije tijd
- Verdiep thema vrije tijd: aan de slag, van onderop, interactief, in samenhang met andere thema's
- Uitwerken van Product-Markt-Combinaties: invullen van matrix met doelgroepen en thema
- Sluit aan op beweging van groeidiamanten en maak het parelsnoer
- Doe aan conceptontwikkeling

Opdracht werk, inkomen en opleiding

- Ontwikkel een regionale visie
- Breng toekomst in beeld: forecasting - op zoek naar de stippen aan de horizon
- Ga uit van segmentatie naar arbeid: laag/hoog – zelf opleiden/aantrekken van buiten (Oost-Europa)
- Denk na over wat doet regio ermee, wat doen de bedrijven?
- Werk aan leven lang leren, goed voorbereid zijn op ontwikkelingen
- Verbeteren netwerk: onderwijs en arbeid, kennis
- Focus op Greenport, maar ook aandacht voor andere sectoren (recreatie en toerisme, welzijn en zorg)

Opdracht wonen

- Inspireren, bewust maken
- Werk niveaus uit: woning, buurt, regio
- Heb aandacht voor specifieke doelgroepen
- Doe aan conceptontwikkeling: wonen in Venlokas, community vorming, duurzame concepten
- Stimuleer particulier initiatief samen met ontwikkelaars
- Bekijk voorbeelden elders: Enschede, Culemborg
- Start voorbeeldproject 't Ven of elders: stadslandbouw – nieuwe functies en koppelingen
- Vorm netwerk met sector wonen: architecten, stedenbouwkundigen, woningbouwcorporaties, projectontwikkelaars, Duitsland
- Werk een inhoudelijke trekker

Opdracht omgeving

- Maak een projectplan voor uitrollen van de drie strategieën: verhaal vertellen, ontwikkelen, behouden en borgen
- Werk een kwartiermaker voor het opzetten van een gebiedsautoriteit/regionaal landschapsatelier
- Ontwikkel een regionale landschapsvisie met de 6 gemeenten
- Werk een regionaal landschapsadviseur/bemensing atelier met een driemanschap (cultuurhistorie, landschap en bestuur)
- Start enkele jumelages stad land
- Gebruik Floriade als een van de plekken om verhalen te vertellen
- Start een pilot met open source verhalen vertellen

6. Werk toe naar een businessplan programma Quality of Life Regio Venlo februari-april 2010

1. Organiseer vervolgbijeenkomsten rondom kernwaarden, rondom individuele thema's en rondom integratie van de 5 thema's
 - Organiseer bijeenkomsten met de laag rondom het werkteam (boegbeeld/klankbordgroep): presenteer de voortgang en vraag om feedback
 - Organiseer bijeenkomsten waarbij zowel de stuurgroep als het werkteam aanwezig zijn: laat het werkteam de voortgang presenteren, vraag om feedback (dit zorgt voor verbinding tussen werkteam en stuurgroep en geeft inhoudelijk verrijking)
 - Organiseer tegen het eind van het traject (september 2010) een bijeenkomst waarin de uitkomsten als eerste gepresenteerd worden aan een groep sleutelfiguren (evenredig verdeeld over de 5 O's: personen met invloed die als ambassadeur kunnen fungeren)
 - Organiseer vervolgens een grotere bijeenkomst waarin het netwerk breed vertegenwoordigd is (wacht niet met nadenken over het vervolg tot deze eindbijeenkomst heeft plaatsgevonden; blij vooruitdenken)
2. Actief verbinden met bestaande trajecten en aansluiten bij bestaande initiatieven:
 - Greenport pijlers: Klavertje 4, Kennis-Kunde-Kassa
 - Floriade Dialoog
 - Provinciale uitvoeringsnota cultuur en economie
 - V-day
 - Q4-ontwikkeling
 - Provinciale verkiezingen
 - Activiteiten gebiedscommissies
 - Masterminds
 - Cradle to Cradle (C2C)
 - Duitsland (Agrobusinessveren NiederRhein, Agrofoodlink etc.)
 - Regionaal kennisarrangement: wat is er nodig op gebied van onderwijs, onderzoek en innovatie?
3. Benoem start en adopteer voorbeeldprojecten bijv:
 - Ontwikkeling van 't Ven – ontmoeting stad en land;
 - Landschapsverhalen op de Floriade; etc
4. Mobiliseer mensen:
 - Mix van bestaande deelnemers en nieuwe (geïnteresseerden, specifieke expertise, groepen die nog niet zijn betrokken):
 - Mix stad-platteland
 - Communiceer gedurende het gehele traject richting buitenwereld wat je aan het doen bent c.q. wat de uitkomsten zijn: persberichten, persconferenties, verhalen vertellen, Ning, Website Regio Venlo en Greenport etc.
5. Vervolgfinanciering zoeken voor het verder verloop van het traject

7. Structuur van het businessplan

Benut de volgende structuur voor het opzetten van een businessplan.

Inhoud

- Interne en externe analyse: kernwaarden
- Portfolio – nieuwe ideeën: programmalijnen
- Visie - synthese

Actieplan

- Organisatie
- Financiering
- HRM
- Planning

Bijlage 1

Niveau ik	Niveau wij	Niveau ons	Thema's kick-off bijeenkomst
Fijn werk hebben: Werk op niveau van opleiding Balans werk-gezin Kwaliteitsvolle opleiding Voldoende inkomen om in levensonderhoud te voorzien		Bloeiend ondernemersklimaat	werk, inkomen en opleiding
Gezond zijn: Gezonde omgeving, geen vervuiling Gezond voedsel (stadslandbouw)		Veilig omgeving: Verkeersveiligheid Geen milieuvervuiling Lage criminaliteit Laag risico op natuur-en technologische rampen/crisis zelfvoorzieningsgraad Aangename omgeving: Blauw en groen in de stad Groene bedrijventerreinen Landschap/stad met een verhaal/cultuurhistorie Evenwicht stad en platteland betrokkenheid/vertrouwdheid met de omliggende omgeving: vb stadslandbouw, evenementen floriade Hoge natuurkwaliteit/ landschapskwaliteit Andere vormen van distributiesystemen (logistiek) Woon-werkverkeer: mix creëren van wonen en werken Infrastructuur/gebouwen die de natuurlijke draagkracht respecteren/duurzame gebouwen (C2C) Multifunctionaliteit bevorderen	omgeving
Woning hebben/huisvesting Kwaliteitsvolle woning: hogere behoefte Duurzame woningen: energieneutraal, lokale			Wonen en voorzieningen

<p>Betaalbare woning Ruime woning Voorzieningen Aanwezigheid en bereikbaarheid: Scholen, ziekenhuizen, winkels etc...openbaar vervoer Parkeerplaats voor de deur Zorg (degelijke ziekenhuizen, financiële ondersteuning, ...)</p>			
<p>Vrije tijd: genieten Cultuur: musea/kunstcentra kunst in de stad: kunst Sport Winkelaanbod: aangepast winkelaanbod Mobiliteit Media Reizen Uitgaan - eten Recreatie Geloof/religie Vrijheid : Zelfontplooiing Meningsuiting Keuzevrijheid</p>			<p>Vrije tijd en vrijheid</p>
	<p>Gezellige en hechte gemeenschap: Sociale contacten – Verenigingsleven - ontmoetingsplekken Waardering en erkenning Geborgenheid Vertrouwen Politieke/maatschappelijke inspraak Deelname in maatschappelijke beslissingen – gedeelde verantwoordelijkheid Initiatieven aanpassen op de capaciteit van mensen</p>	<p>Identiteit/imago Trots zijn op de regio, vb aan de hand van cultureel erfgoed (Romeinse stad) of landschapskwaliteiten (veengebied/de terrassen) Bekendmaken van de (natuur) kwaliteiten van de regio Innovatiecentrum</p>	<p>Samenleving en identiteit</p>

Bijlage 2

Thema's kick-off bijeenkomst	Bestaande initiatieven in de regio	Wenselijke voorbeelden en/of initiatieven
Werk, opleiding en inkomen	<ul style="list-style-type: none"> Human capital roadmap Opleiding: global supply chain management and change Economische initiatieven zoals Floriade, Klavertje 4/Greenport Venlo en rondom veilingen/grote tuinbouwgebieden versnellingsagenda provincie Limburg 	<ul style="list-style-type: none"> Voldoende werkgelegenheid Onderwijsinfrastructuur op orde brengen Studenten in Venlo aantrekken in plaats van omliggende regio's
Omgeving	<ul style="list-style-type: none"> Gezondheid Project met basisscholen en sportcentra Veiligheid: Oude Maas Arm project 	<ul style="list-style-type: none"> Stadslandbouw: http://www.proeftuin.amsterdam.nl/ Beperken overstromingsrisico van de Maas (ruimte voor de rivier)
Wonen en voorzieningen		<ul style="list-style-type: none"> Oplossen van huisvestingsprobleem buitenlandse seizoensarbeiders bereikbaarheid/openbaar vervoer Aangenaam en duurzaam wonen: Eva-Lanxmeer Woonwijk Heusden Kersentuin Leidsche rijn Energie-efficiënte van woningen http://www.moviq.nl/energieneutraal-wonen http://www.passiefhuisplatform.be/ http://www.passiefhuis.nl/ http://www.nulwoning.nl/ aanpasbare woningen: http://www.mba.org.au/public/page.php?id=79 http://www.deleefboom.be/meerweten/ontwerpgids.pdf
Vrije tijd en vrijheid	<ul style="list-style-type: none"> Maaswaardgebied (recreatie) Winkelaanbod/kwaliteit van aanbod verbeteren (straat voor straat project) Koppelen van groen blauwe kwaliteiten met recreatie: blauwe bessen route Project rond culinair landgoed: presentatie van streekproducten Q4 project: www.q4.nl (ook voor aangename omgeving) http://www.passiespelen.nl/home/ museumkwartier/ maaspoort Kunst in de stad (Venray) http://www.odapark.nl/page=site.home rock my religion project Project met basisscholen, harmonie en kunstcentrum Zomerparkefeesten Toverland kasteeltuinen Arcen rozentuin in Lottem, aardbeienland etc. Tajiri beelden op brug bij Venlo komst van Holland Casino 	<ul style="list-style-type: none"> Duurzame recreatie: NL golf federatie Recreatie en natuur koppelen: Hoekse Waard Paardrijden Koppelen van groen blauwe kwaliteiten met recreatie Gevarieerd en minder traditioneel vrijetijdsaanbod Park de Peelbergen Beter promoten van recreatief verbruiksniveau kunstenarsmilieu" maken ➤ beter uitbouwen (zie ook Steyl) recreatie en toerisme: verbrede landbouw, nieuwe arrangementen zoals bso en zorg op de boerderij

	<ul style="list-style-type: none"> • Maasport A-theater • toprestaurants als Valuas, Brienen aan de Maas etc. 	
Samenleving en identiteit	<ul style="list-style-type: none"> • Natuurgebied De Peel • Nieuwe gemeentehuis van Venlo (agribusiness als centrale thema) = icoon 	<ul style="list-style-type: none"> • Kunst en gebiedsontwikkeling vb. Haarzuilens • http://www.plurel.net/ • http://www.bigcities.govt.nz/ • Identiteitcreatie rond: Romeinse geschiedenis, vestigingsgeschiedenis (bv Naarde) , aspergeteelt, landschapskwaliteiten (terrassen) • de verhalen van de ontginningen in griendtsveen en helenaveen worden weer zichtbaar gemaakt,
Aangename omgeving	<ul style="list-style-type: none"> • Maasboulevard project • Maascorridorprogramma http://www.maascorridor.nl/pdf/mc_totaal.pdf • Duurzame omgeving: C2C • Binnenhaven (Venray) 	<ul style="list-style-type: none"> • groenblauwe steden/gebieden – multifunctionaliteit • http://www.thissepark.nl/index2.php • groene bedrijventerreinen • Eindhoven high Tech campus • Businesspark Arnhem • Respecteer draagkracht van omgeving: http://www.ruimtexmilieu.nl/?nID=4 = hulptool • Infiltratiemogelijkheden verhogen: parkeerterrein zoo Emmen • Promotie van landelijk wonen • traject MasterMinds: relatie stad-platteland

Enkele interessante bronnen:

- <http://www.railsite.nl/>
- http://www.limburg.nl/nl/html/algemeen/Actueel/Persberichten/nieuwsenpersberichten.asp?nieuws_item=PA75421S03731X5Q1UII
- 'De aantrekkelijke stad' van Gerard Marlet
- Grenzeloos genieten. Maas-Swalm-Nette als grensverleggende kans. Triple E.
- www.socialestaat.nl
- <https://www.rdc.nl/NR/rdonlyres/9391D609-3C98-4689-A8BE-68C7EFFF97CA/0/MOSAIC.pdf>

Bijlage 3

Omgeving

Jan Schrijen	Zuid-Limburg
Marcel Tabbers	Koekoek
Gertjan van Elk	IKL Limburg
Servaas Huys	inwoner

Ondernemers

Harry Loozen	Océ
Harriet Bosscher	Floriade B.V.
Mariska Glaap-van Hoorn	Kamer van Koophandel
Ilse Lenders	St. promotie NL
Chris van Dijk	Plantaz
Harry Clevis	Clevis Consultancy BV
Rinus van de Waart	KnowHouse

Onderwijs en Onderzoek

Godfried Hijl	HAS – kennistransfer
Rob Hermans	Gilde opleidingen
Leon Weijs	Arvalis
Jeroen Kruit	Alterra
Ans Christophe	Citaverde

Overheid

Pierre Sommer	NV_Klavertje 4
Martijn Valk	Provincie Limburg
Patrick van der Broeck	Wethouder Venray
Frank Hoens	Hoofd economische zaken gemeente Venlo
Peter Fleuren	Wethouder Helden
Peter Freij	Wethouder Venlo
Ben van Essen	gebiedscommissie reconstructie Horst-Sevenum
Paul Baeten	Provincie Limburg

Organisatie

Ingrid Coninx	Alterra
Greetje Lep	Regio Venlo
Margreeth Laurentzen	KnowHouse
Paul Kersten	Alterra
Madeleine van Mansfeld	Alterra
Bert Keulen	Regio Venlo
Niek Hazendonk	LNV
Johan Hauser	tekst-schrijver
Roy Rooyackers	Studio Denk